

सत्यांबा पूजा

सत्यनारायण, सत्यविनायकाप्रमाणेच शीघ्र फळ देणारे शाक्त पंथीयांमध्ये (देवी भक्तांमध्ये) प्रसिद्ध असणारे हे देवीचे व्रत आहे. सर्व सृष्टीची निर्मिती जिच्यापासून झाली अशी जगन्माता असणा-या महाकाली, महालक्ष्मी व महासरस्वती स्वरूप देवीची ही पूजा आहे. ह्या व्रताचा महिमा साक्षात देवी भागवत व भविष्योत्तर पुराण ह्या पुराणांमध्ये वर्णिलेला आहे. ह्या व्रताच्या प्रभावानेच स्वतः भगवान शंकर संकटापासून मुक्त झाले व त्यांचा पुत्र कार्तिकस्वामी ह्यास असुरांशी झालेल्या युद्धात विजय प्राप्त झाला असा इतिहास प्रसिद्ध आहे.

केळीच्या खुंट्यांच्या साह्याने सुशोभित केलेल्या मंडपात (चौरंगावर) गणपती पूजन, वरुण पूजन करावे. कलशावर ठेवलेल्या ताम्हणामध्ये मध्यभागी महाकाली, महालक्ष्मी व महासरस्वती यांचे आवाहन करावे. त्यांच्या भोवती सप्तमातृका, नवग्रह व आठ दिक्पालांचे आवाहन व पूजन करावे. नंतर सोन्याच्या किंवा चांदीच्या प्रतिमेवर अथवा देवीच्या मूर्तीवर सत्यांबेचे आवाहन करावे. देवीची पंचामृत स्नान , अभिषेक वगैरे करून षोडशोपचार पूजा करावी. देवीला यथाशक्ती वस्त्र व सौभाग्य अलंकार (फणी, करंडा, मणी मंगळसूत्र, बांगड्या, जोडवी, आरसा इ.) अर्पण करावेत. नंतर देवीची नामपूजा व अंगपूजा करावी. हार, फुले, वेणी, पत्री इ. अर्पण करावेत. नंतर धूप दीप नैवेद्य दाखवावा. नैवेद्यामध्ये विशेषतः खव्याची पक्वान्ने, खीर व केशर मिश्रित रव्याचे लाडू असावेत. देवीसमोर भजन, कीर्तन , नृत्य-गायन वगैरे करावे.

॥ श्री सत्यांबा पूजा साहित्याची यादी ॥

हळद, कुंकु, गुलाल, बुक्का, अष्टगंध	मध	वस्त्र (ब्लाऊजपीस)१	चौरंग १
रांगोळी	अत्तर	ओटीचे सामान	पाट किंवा आसने ३
नारळ २	जानवीजोड	सुतळी,	समई , निरंजन
सुपाऱ्या ४०	कापूर	केळीचे खुंट ४	पळी भांडे,
हळकुंडे ५	उदबत्ती	केळी६, फळे ५	तांब्या (कलश) २
बदाम ५	गहू १ कि., तांदूळ १ कि.	हार २, सुट्टी फुले	ताम्हण २
खारका ५	(गहू नसल्यास तांदूळ २ कि.)	बेल, दुर्वा, तुळशी	स्टील ताटे / ट्रे २
तेल,तुप,	गूळ खोबरे	विड्याची पाने २५	वाट्या ८
वाती, फुलवाती	खडीसाखर, पेढे	आंब्याचे डहाळे,पत्री	घंटा, देवीची मूर्ती/प्रतिमा

काङ्यापेटी		सुटे पैसे १० नाणी		नैवेद्य		देवीचा फोटो	
हात पुसण्यासाठी व देव पुसण्यासाठी वस्त्र किंवा नॅपकिन २				पंचामृत (दही, दूध, तूप, साखर, मध)			